

## TOPRAĞA YANIK BİR ŞİİRBAZ

Muhammed Emin TÜRKYILMAZ

20. Yüzyıl Âşık Edebiyatı denince akla gelen ilk isim olan Âşık Veysel Şatıroğlu, âşıklık geleneğini sazi, sözü ve gönül gözüyle harmanlayıp servise sunan eşsiz bir aşçıdır. Tadı damağımızdan gitmeyen onlarca şiiri, gönüllerimizin bam tellerine halen dokunmakta, yaralarımıza ecza mahiyetinde nüfuz etmeye devam etmektedir.

25 Ekim 1894 tarihinde ozanlar diyarı Şarkışla'nın Sivrialan köyünde annesi Gülizar hatunun tarlaya giderken dünyaya getirdiği Âşık Veysel, yedi yaşına kadar yeşil bağların, mavi suların, sarı başakların ne demek olduğunu dünya gözüyle görüp anlamış, sezmiş, belleğine kaydetmiştir. Ancak yedi yaşına geldiğinde ise o dönemin yörede yaygın olarak görülen ve daha önce iki kız kardeşini hayattan koparan çiçek hastalığı, Veysel'i iki gözünden birden etmiş, dünyasını karartmıştır. Kendisi o dönemi şu şekilde aktarmıştır: "Çiçeğe yatmadan evvel anam güzel bir entari dikmişti. Onu giyerek beni çok seven Muhsine kadına göstermeye gitmiştim. Beni sevdi. O gün çamurlu bir gündü, eve dönerken ayağım kayarak düştüm. Bir daha kalkamadım. Çiçeğe yakalanmışım... Çiçek zorlu geldi. Sol gözüme çiçek beyi çıktı. Sağ gözüme de, solun zorundan olacak, perde indi. O gün bugündür dünya başıma zindan..."

Gönül gözüyle şiir yazmanın mümtaz temsilcisi Âşık Veysel'in şiir anlayışına bakacak olursak, doğaya duyduğu özlem bariz bir şekilde kendini gösterir. Yeri gelir;

*"Bahar gelir kudurursun,*

*Kızılırmak seni seni.*

*Ne uyursun ne durursun,*

*Kızılırmak seni seni."* dizeleriyle ömrü boyunca kıyısında gezip görmeyi beklediği tüm nehirlerle

Kızılırmak özelinde seslenir, yeri gelir;

*"Veysel'de kalmadı hiç sabrı karar,*

*Gün günden ediyom ömrümden zarar,*

*Bizim ele selam edin turnalar,*

*Açtı bahar çiçekleri Ada'nın"* dördlüğüyle baharın, yeşilin şefkatli yüreğine sitemle karışık selamını iletir. Ancak Âşık Veysel'in en büyük hasreti, özlemi, sevdası hiç şüphesiz bahara ve çiçeklere karşı değil, bizzat baharı sinesinde büyüten kara toprağa karşı olmuştur.

*"Dost dost diye nicesine sarıldım,*

*Benim sadık yârim kara topraktır.*

*Beyhude dolandım boşa yoruldum,*

*Benim sadık yârim kara topraktır."*

Toprak kokan şiirlerinin yanı sıra barışa, kardeşliğe vurgu yapan, her türlü ayrımcılığa karşı başkaldıran bir yön de mevcuttur Veysel şiirinde.

*"Beni hor görme gardaşım,*

*Sen altınsın ben tunç muyum?*

*Aynı vardan var olmuşuz,*

*Sen gümüşsün ben sac mıyım?"*

Veyahut

*"Kur'an'a bak İncil'e bak,*

*Dört kitabın dördü de Hak,*

*Hakir görüp ırk ayırmak,*

*Hakikatte yüz karası."* dizeleriyle şu günlerde daha da çok ihtiyaç duyduğumuz karşılıklı sevgi ve

anlayış ortamına kendi dönemimden gülfidanları uzatmaktadır.

Kısaca ele alacak olursak, Âşık Veysel'in iki gözünü kaybetmiş olması yaşama umudunu, şiir aşkını, şükürünü hiçbir şekilde kaybettirmemiş, dünyayı gönül gözüyle sezmenin nelere kadir olacağını gözler önüne sermiştir. 21 Mart 1973 tarihinde cananına, sadık yâri kara toprağına erişip Hakk'a yürüyen Âşık Veysel, biz okurlarına miras olarak onlarca şiir, kulaklarımızda tınısı kalmış birçok beste ve 79 yıla sığmış dolu dolu, ibretlik bir hayat hikâyesi bırakmıştır. Mekânın cennet olsun İnşallah büyük usta...

*"Eşim dostum yavrularım,*

*İşte benim sonbaharım,*

*Veysel karanlık yollarım,*

*Gelmez yola gidiyorum..."*